

Zápis z 5. jednání Poradního sboru
předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí
konaného dne 9. ledna 2012

Přítomni

Mgr. Karolína Peake - místopředsedkyně vlády ČR, Ing. Robert Vacek - Úřad vlády ČR, Mgr. Eva Kyzourová – Úřad vlády ČR, Ing. Veronika Šebková – Úřad vlády ČR, Pavel Kotrba – Úřad vlády ČR, JUDr. Jan Horník – Úřad vlády ČR, PhDr. Marta Lébllová – Úřad vlády ČR, Mgr. Roman Skřepek – Úřad vlády ČR, Mgr. Radka Hrstková - Úřad vlády ČR, JUDr. Milan Cícer – Ministerstvo financí, PhDr. Radim Bureš– Transparency International ČR, o.p.s., Ing. Štěpán Rattay – Oživení o.s., Ing. Mgr. Oldřich Kužílek – Otevřená společnost o.p.s., pplk. Mgr. Zbyněk Bureš – GIBS, Mgr. Jiří Knitl – Nadace Open Society Fund Praha, JUDr. Zdeněk Kasal – Nejvyšší státní zastupitelství, Ing. Jana Marco – Pan Solutions, Mgr. Josef Vaníček – Merit Government Relations, Mgr. Martin Fadrný – Ekologický právní servis, Bc. Lukáš Kraus - Ekologický právní servis, Lcda. Eliška Waldová, JUDr. Adam Furek – Ministerstvo vnitra, plk. JUDr. František Vavera, Ph.D. - Generálního ředitelství HZS ČR

Program

1. Zprávy z jednání Vládního výboru konaného dne 4. ledna 2012
 - + Informace o vypořádání připomínek k analýze účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím
 - + informace o vypořádání připomínek k novele tiskového zákona
 - + informace o stavu vypořádávání připomínek k novele zákonů o ÚSC
2. Whistleblowing
3. Lobbying
4. Open Government Partnership
5. Etický kodex poslance a senátora
6. Rozklikávací rozpočet
7. Různé

Průběh jednání

1. Zprávy z jednání Vládního výboru konaného dne 4. ledna 2012

+ Informace o vypořádání připomínek k analýze účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím

- J. Horník informoval přítomné o způsobu vypořádání připomínek k analýze účinnosti zákona o svobodném přístupu k informacím, především pak o tom, že některé připomínky nebyly ze strany předkladatele zcela akceptovány, avšak že se o nich bude dále diskutovat v rámci připomínkování paragrafového znění novely zákona (neboť pokud bychom nyní v nelegislativním materiálu trvali na rozporech, které by vláda nerozhodla ve prospěch připomínkového místa, další diskuse na příslušné téma by nebyla možná).
- K. Peake informovala o myšlence zřízení institutu informačního komisaře, naráží se však na problém vysokých nákladů na zřízení a chod tohoto institutu.
- O. Kužilek a J. Horník vedli debatu nad materiálem O. Kužílka, který byl předložen poradnímu sboru.

+ informace o vypořádání připomínek k novele tiskového zákona

- J. Horník informoval, že novela tiskového zákona byla předložena vládě k projednání. Dále informoval o akceptaci našich připomínek, vyjma připomínky týkající se regulace internetu (výslovný požadavek na zakotvení objektivity a vyváženosti sdělovaných informací byl prosazen v rámci stanoviska LRV).

+ informace o stavu vypořádávání připomínek k novele zákonů o ÚSC

- A. Furek informoval o průběhu vypořádávání připomínek. Upozornil na připomínku ze strany Ministerstva spravedlnosti, která souvisí s možností zavedení povinného zveřejňování všech uzavřených smluv na internetu - pokud by smlouva nebyla zveřejněna, byla by neplatná (absolutně). Ministerstvo spravedlnosti upozornilo na nerovné postavení smluvních stran. Důvodem je příliš tvrdé omezení, neboť zavádí nerovnoměrné postavení obou smluvních stran, kdy po podpisu obec může svým jednáním způsobit neplatnost smlouvy, aniž by to mohla druhá smluvní strana ovlivnit. Poradní sbor však na zavedení této podmínky trvá a doporučuje tuto otázku řešit na základě slovenského modelu (Centrální registr smluv – www.crz.gov.sk).

2. Whistleblowing

- F. Vavera podal krátký komentář k tezím, které byly předloženy poradnímu sboru a stručně představil svůj návrh na legislativní uchopení ochrany oznamovatelů.
- Š. Rattay uvedl poznámku k zavádění české terminologie, místo slova whistleblowing by se mohl používat výraz upozorňující.

- Proběhla diskuze nad způsobem ochrany oznamovatele. Analýza Elišky Waldové uvádí, že dobrý způsob je vytvoření samostatné právní úpravy, přičemž zároveň je nutné zajištění orgánu pro dohled a poradenství. K. Peake navrhla, že tento úřad by mohl mít širokou působnost s dalšími oblastmi. Kontrola by mohla být např. u ombudsmana nebo u Nejvyššího státního zastupitelství.
- Z. Bureš souhlasí s návrhem kontroly prostřednictvím Nejvyššího státního zastupitelství.
- Proběhla diskuze, zdali působnost navrhovaného zákona omezit jen na oznamování trestné činnosti, či zahrnout i přestupky? F. Vavera se obává, že pokud by se předmět oznámení vztahoval i na přestupky, došlo by k zahlcení institutu. Z. Bureš vyjádřil souhlas s F. Vaverou, že by se mělo řešit jen trestněprávní jednání. R. Bureš by naopak předmět oznámení nezužoval jen na trestní řízení. F. Vavera upozornil na problém, kdy oznamovatel nemusí na začátku vědět, zdali se jedná o trestný čin či o přestupek.
- Z. Kasal položil otázku, kdo by rozhodoval o ochraně oznamovatele? Státní zástupce nebo inspektoráty práce?
- Z. Bureš informoval, že je přímo řečeno v trestním řízení, komu má oznamovatel nahlásit podezření z korupce, navrhuje, aby toto oznámení bylo oznámení trestného činu. Je důležité vyřešit ochranu osoby oznamovatele.
- Z. Kasal upozornil na existenci zákona o ochraně svědka.
- K. Peake navrhla variantu, pokud se jedná o trestný čin, tak by to mělo být v kompetenci státního zastupitelství, ale pokud se nejedná o trestný čin? R. Bureš navrhl Státní úřad inspekce práce (generální inspektor).
- Š. Rattay upozornil na nutnost zajištění anonymity oznamovatele.

Způsoby ochrany (pracovně právní)

- Z. Kasal informoval o důležitosti ochrany oznamovatele. Oznamovatel by měl být chráněn všude, nikoli jen v trestním řízení.

Odměna

- K. Peake položila otázku odměn za oznámení korupčního jednání. Z. Bureš vyjádřil obavu z možného vzniku businessu.

Sankce za křivé oznámení

- K. Peake se domnívá, že sankce by v zákonu měla být, a to z důvodu vyváženosti celého zákona.
- O. Kužílek si myslí, že toto opatření je zbytečné, protože pokud to bude křivé obvinění, tak jako sankce bude neposkytnutí ochrany pro oznamovatele.
- R. Vacek upozornil na možnost zneužít sankcí.

3. Lobbing

- J. Marco informovala, že společnosti zabývající se lobbingem zvažují možnost založení asociace. Problém vidí v tom, že média (novináři) vidí v jakémkoliv setkání politika s jinou osobou lobbing. Podle jejího názoru jsou nejvíce transparentní firmy, které se veřejně hlásí k provozování lobbingu. Dále upozornila, že většina evropských zemí nemá zákonnou úpravu lobbingu, ale upravuje se prostřednictvím samoregulace.

Co je to lobbing?

- J. Marco se definice dle tezí SKK zdá příliš široká. Lobbing dle jejího názoru je ve všech fázích vyjednávání.

Kdo je lobbista?

- L. Kraus navrhuje vedení veřejných diářů zákonodárců (kdo, kde a v jaké věci), dále navrhuje registr lobbistů. Byl by to systém kontrol. Dalším prostředkem kontroly budou média.
- J. Vaníček nesouhlasí s elektronickým diářem. Myslí si, že je to šikanozní prostředek kontroly.
- J. Marco se domnívá, že pokud se někdo doposud nechoval dle zákona, nebude se chovat ani poté. Dále upozornila, že se nedá paušalizovat počet setkání s politikem, těch setkání může být od jednoho až po x setkání.
- Š. Rattay se přiklání k samoregulaci, která by mohla být navázána na etické kodexy.
- R. Bureš problém vidí v tzv. šedé zóně, která by se měla kriminalizovat. Jinak podporuje vymezení lobbingu.
- L. Kraus se domnívá, že registr lobbistů by měl celkově pozitivní vliv na vnímání lobbingu.
- Z. Bureš spatřuje negativum v tom, že registr lobbistů nemůže zcela zabránit tomu, aby i na ohlášených schůzkách s registrovanými lobbisty nedocházelo ke korupčnímu jednání. Pozitivum registru spatřuje v tom, že osoby zastoupené v orgánech veřejné moci mohou odmítnout setkání s osobou, která je registrována v registru lobbistů a vyvarovat se tak případnému konfliktu zájmů.
- O. Kužílek navrhl, aby při rozhodovacím procesu mohla veřejnost nahlížet, kdo všechno se na průběhu rozhodování podílel. Například by se elektronicky zveřejňovaly u pozměňovacích návrhů lobbistické společnosti, které za danými legislativními návrhy stály (tzv. legislativní stopa).
- J. Vaníček upozornil na problém krátké lhůty mezi druhým a třetím čtením, řešení vidí ve změně Jednacího řádu Poslanecké sněmovny.

- K. Peake definovala, kdo všechno může být lobbistou – teze SKK + prezident, ředitel kabinetu, starostové.

Institucionální zajištění kontroly lobbyingu

- K. Peake vidí jako téměř nemožné vytvořit nějaký dohledový orgán, z důvodu politické a rozpočtové situace.
- O. Kužílek vyjádřil potřebu vytvoření institutu zmocněnce pro lobbying, institut oznamovatele, informačního komisaře. Souvislost všech institutů je transparentnost, navrhl vznik úřadu pro transparentnost.
- L. Kraus souhlasí s návrhem O. Kužílka. Sami navrhuji parlamentního zmocněnce.
- R. Bureš vyjádřil podporu vzniku nového úřadu.

Princip otáčivých dveří

- K. Peake vyjádřila indiferentní přístup.
- L. Kraus upozornil, že se jedná o obvyklou součást úpravy o lobbying, která se vztahuje na obě strany.
- J. Marco souhlasí s touto úpravou. Např. ve většině zemí existuje ochranná lhůta, a to z důvodu, že odcházející osoba z politiky má přístup k citlivým informacím. Navrhla ochrannou lhůtu na jeden rok.

Veřejný diář

- J. Marco se domnívá, že veřejný diář nebude mít pozitivní ohlas.
- R. Bureš vyjádřil podporu veřejného diáře. Navrhl poskytnutí nějakých výhod pro registrované lobbisty.
- Poradní sbor se shodl na nutnosti srovnávací studie právních úprav dalších států.
- L. Kraus informoval o malém rozšíření veřejného diáře ve světě.
- Š. Rattay upozornil na důležitost úpravy lobbyingu i na nižších úrovních, nejenom v legislativní rovině – nezapomínat na exekutivní lobbying.

4. Open Government Partnership

- E. Kyzourová informovala přítomné o tom, že na webových stránkách Úřadu vlády www.vlada.cz byly zveřejněny teze k Akčnímu plánu OGP, nad nimiž probíhá v průběhu ledna veřejná diskuze. Dalším krokem je výběr cca 10 témat, které jsou realizovatelné. Dále pozvala členy PS a hosty na workshop k OGP, který se koná 16. 1. 2012 v budově Úřadu vlády.

5. Etický kodex poslance a senátora

- J. Horník informoval zřízení o pracovní skupiny pracující na návrhu etického kodexu poslance.

6. Rozklikávací rozpočet

- K. Peake stručně informovala PS o rozklikávacím rozpočtu, který vytvořil NERV.

7. Různé

- Z. Kasal informoval o tom, že bude ČR v roce 2012 hodnocena v rámci třetího hodnotícího kola Pracovní skupinou OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů, kde bude hodnoceno naplňování úmluvy OECD. Poslední hodnocení z roku 2006 nedopadlo pro ČR nejlépe. Gestorem je Ministerstvo spravedlnosti, jehož povinností je na základě informací od ostatních dotčených orgánů vyplnit evaluační dotazník.

Zapsala: Ing. Veronika Šebková

Schválil: Ing. Robert Vacek, v. r.